

AMERISKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 170

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, JULY 20TH, 1936

LETO XXXIX. — VOL. XXXIX.

Zedinjenim državam se ni bati pomanjkanja živil

Washington, D. C., 19. julija. Američkemu narodu se ni treba bati nikakega pomanjkanja živil zaradi sedanje suše. Tako izjavlja dr. A. G. Black, načelnik Bureau of Agricultural Economics, ki je del poljedelskega departmента.

Poljedelskih pridelkov bo letos dovolj za vse potrebe prebivalstva Zed. držav. Možna pa je, da bodo nekaterim pridelkom in potrebnim cene nekoliko poskočile, in to zlasti sirovemu maslu, jajcem, siru in boljši vrsti govedine. Na drugi strani pa se pričakuje znižanje cen krompirja, kljub manjšemu pridelku istega zaradi suše, prašičem, slabše vrste govedini, bravini, perutnini in volni.

Glede cene pšenice se pričakuje, da bo ostala na isti višini kakor je bila zadnja tri leta.

Chicago, 17. julija. Na tujakšnja koruzna polja že dva tedna pripeka sonce z neznosno vročino, kakršne še ne pomnijo, na vidu pa ni nobene olajšave. Cena koruzi se je podražila za 4 cente pri bušlju ter se prodaja po 89 centov bušelj. Vsaj še dva dni ni pričakovati nobene vremenske olajšave.

V Arkansas City je vladala v četrtletu nova rekordna vročina, ki je znašala 114 stopinj.

V državi Michigan je zavladala hladnejše vreme, zaradi česar se je pričelo manjšati število smrtnih slučajev, katerih pa je vendar zaznamovati 606 v državi. V Minnesoti, kjer je zaradi vročinske vala največ oseb izgubilo življenje, znaša število smrtnih žrtev 753. V državi Illinois so našli 479 žrtev, v Iowi 323, v Ohio 316, v Wisconsinu 448 in v Missouri 316.

Nekaj dežja in nalivov je bilo v državah Texas, Georgia, Illinois, Indiana, Kentucky, Missouri in Montana.

Smrtna kosa

V mestni bolnici je preminula Josephine Salehar, rojena Lube, po domače Hočevarjeva, v starosti 73 let. Stanovale je na 16201 Parkgrove Ave. Pokojnica je bila doma iz vasi Piševce, fara Smihel na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1892. Tukaj zapušta hčer Agnes, poroč. Laušin in sina Franka Marasiča, v Columbusu hčer Frances v Kansas City hčer Josephine in v Rockwood, Pa. hčer Mary. Soproj Frank ji je preminul že leta 1901. Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob desetih iz August F. Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152nd St. na Highland Park pokopališče. Naj v miru počiva, preostalih pa naše iskreno sožalje.

40-letnica poroke v Lorainu
V Lorainu sta praznovala 40-letnico poroke Mr. in Mrs. Anton Jakopin, 1682 E. 33rd St. — Praznovanje se je vršilo v Slovanskem narodnem domu v Lorainu. Navzočih je bilo nad sto gostov, sorodnikov in prijateljev. Zakonca Jakopin sta se poročila v Sloveniji; v Lorainu živita zdaj že 34 let. Od desetih otrok, ki so se jima rodili v zakonu, jih živi osem. Mr. Jakopin je svoječasno delal v Nat'l Tube Co., tovarni. — Iskrene čestitke!

Španske homatije so izbruhnile v krvi-vi revoluciji

Madrid, 19. julija. — V španskem Maroku in na Kanarskih otokih je izbruhnila revolucija, ki se je razširila v Španijo. Revolucionarni izbruhi so se pojavili v Barceloni, Sevilu in Malagi. Oblasti v Barceloni so aretirale generala Manuela Godeda, monarhističnega fašista, ki je svojočasno podpiral diktatorja Primo de Rivero.

Španske vojne ladje so danes bombardirale dvojce mest v Maroku, in sicer Melillo in Ceuto. V Cadizu so se vršili ostri boji med lojalnimi četami in moštvo nekega parnika, ki je hotel izkrcati uporniške čete iz Maroka.

V Tangierju so lojalni španski letalci bombardirali palačo španskega komisarja v Tetuanu, glavnem mestu španskega Maroka. Pri tej priliki je bilo ubitih trideset oseb.

ODLIČNA POTEZA MALE ANTANTE

Bukarest, Romunija, 17. julija. — Kakor bomba je učinkovala vest, da so generalni štabi Male antante, ki so nedavno zborovali v Bukarestu, sklenili, da se zgradi preko Besarabije, ki je romunska provinca, strateško železnico, ki bo vezala češkoslovaško državo s sovjetsko Rusijo.

Izgradnja te železnice je izsilila češkoslovaška, ki je ponudila tudi vsa potrebna posojila za financiranje gradnje, tako da bodo imele ruske čete odprt in hiter dohod v osrčje Evrope, v slučaju, če bi morala francosko-češko-ruska vojaška zveza zgrabit za orožje.

Projektirana železnica bo dvotirna. Z gradnjo bodo pričeli jeseni. S to železnico bodo prekrizani marsikateri računi, in prvi vrsti računi Hitlerja. To se je tudi takoj pokazalo, zakaj v Berlinu je zavladalo veliko vznemirjenje. Sodelovanje med Rusijo, Češkoslovaško in Romunijo smatra nemška vlada za izzivanje in veliko nevarnost evropskega miru.

Nameravana gradnja te železnice je odlična poteza češkoslovaške, odnosno Male antante. Češkoslovaška je bila doslej od Nemčije silno ogrožena in na pram njej brez vsake moči. Ruško letalstvo bi sicer v slučaju potrebe prav lahko preletelo Karpate ter pristalo na češkoslovaških letališčih, toda nikakor pa ne bi bilo mogoče dovajati v deželo drugih potrebščin, ki jih je treba prevažati z vlakci, kakor tudi vojaške čete. Velike zasluge pri tem načrtu si je stekel tudi romunski minister zunanjih zadev, Titulescu, ki je povzročil, da je romunska vlada prenehala koketirati z Nemčijo.

Zdaj je vsak dan pričakovati obvestila o vojaški zvezi med Rusijo in Romunijo, kakršna zveza že obstoja med Rusijo, Francijo in češkoslovaško. Take zveze so zdaj edina rešitev malih držav, ki stoje na poti nemške ekspanzije. Poraz Lige narodov od strani Italije, izjalo vitev prizadevanja Locarno držav, da bi našle kako nadomestilo za locarnski pakt in italijanska odobritev nemške politike v Podonavju.

Kongresman Sweeney je moral z barvo na dan

Proračun Anglije za oborožitev v zraku, na kopnem in na morju

London, 18. julija. — Angleška vlada je predložila nižji zbornici proračun za 887.000 funtov šterlingov, kateri denar se bo vporabil za plinske maske najnovejšega izuma, s katerimi bo opremila Anglija vse svoje prebivalstvo. Že prejšnji proračun angleške vlade za armado, mornarico in letalstvo je dosegel naravnost bajno visoko vsoto 188 milijonov funtov šterlingov, katere vsota pa bo dosegla številko 200.000.000 funtov, preden poteče sedanje budžetno leto.

Nove maske, ki jih zdaj izdelujejo angleške tovarne, ne bodo takoj dane publiki na razpolago, marveč bodo ostale v vladnih skladiščih, pripravljene za vsako trenutno potrebo. Skladišča za te maske se bodo nahajala po raznih centrih širom dežele. Podvzeti pa bodo potrebni koraki, da si bo prebivalstvo te maske pomerilo, preden jih bodo spravili v skladiščih.

Poleg tega je bila nižji zbornici predložena predloga, naj odobri izdajanje 100.000 funtov za dodatno in povečano angleško tajno službo. 2.930.000 pa se zahteva za pomoč angleškim kmetovalcem.

Anglija se hoče resno pripraviti za vse slučaje, da je trenutni, kakršni so se pojavili v njenem zadnjem sporu z Italijo, nikoli več ne najdejo nepravilne.

Joseph Zabukovec umrl

V nedeljo ob šestih zjutraj je po kratki in mučni bolezni umrl Joseph Zabukovec, po domače Germ, stanujoč na 15634 Holmes Ave. Bil je star 51 let. Tukaj zapušta žalujočo soprogo Antonijo, sina Josepha, tri bratrance, tri sestrične in veliko drugih sorodnikov. Rojen je bil v vasi Ilova gora, fara Dobrepolje na Dolenjskem, kjer zapušta štiri brate in tri sestre ter mnogo drugih sorodnikov. V Ameriko je prišel pred 28 leti. Od leta 1911 do 1914 je bil zaposlen pri Jožetu železu, kjer je veliko slovenskih ženinov in nevest odpeljal k poroki, kakor tudi zdaj že odraslih Slovencev in Slovenk h krstu in tudi na pokopališče. Takrat smo vozili še s konji in kočijami. Pokojni Jože je bil eden najboljših voznikov, kar smo jih imeli. Bil je ponosen na lepo in najboljše opremo. Bil je tudi prepričan, da je biti član podpornih društev največja tolažba in podpora za vse slučaje. Bil je član treh društev, katere je kljub slabim časom vzdrževal. Bil je član društva sv. Vida št. 25 KSKJ, Lunder Adamič št. 20 SSPZ, Macabees št. 1288, delničar Slovenskega doma na Holmes Ave., SND na St. Clair Ave. in SND v Maple Heights, O. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj iz hiše žalosti v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. na Calvary pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, prizadeti družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Zaroka

Mrs. Mary Turk iz 43. ceste naznanja zaroko svoje najmlajše hčerke Frances z Mr. Antonom Jaroszewskijem, 8301 Pulaski ave. Naše čestitke!

Rev. Coughlin je prisilil Sweeneyja, da je razgalil svojo dvoličnost. — Izkazalo se je, da stoji v vrstah zakletih Rooseveltovih sovražnikov. — Konec Sweeneyeve dvolične politike.

Cleveland, O. — Prosluli kongresnik Sweeney, politični spletkar, ki neprestano ribari v kalnih vodah, je moral končno vendarle z barvo na dan. Mučen trenutek je doživel na Townsendovi konvenciji v Clevelandu, ko ga je Rev. Coughlin sredi svoje tirade proti Rooseveltu, poklical na oder in z ukazujočim glasom dejal:

"Martin Sweeney, vstanite in povejte, kje in kako stojite v vrstah demokratske stranke?" In kongresnik Sweeney je odgovoril:

"Vem, da je tam (namreč v demokratski stranki), 'double-crossing,' Father, zato stojim z vami in z vašo Narodno Unijo za socialno pravico."

Kakor se je zdelo, je bil Rev. Coughlinu ta odgovor nad vse zadovoljiv, v resnici pa je vse drugo ko to.

Martin Sweeney ni črnil niti besede o demokratski stranki, dasi je bil pozvan, naj to stori in se je to od njega tudi pričakovalo. V svojem napadu na predsednika Roosevelta, katerega je napadel Sweeney nedavno v poslanski zbornici v Washingtonu, je koncem svojega govora previdno pripomnil: "Jaz govorim kot demokrat."

Ali je morda Sweeney mislil na konvenciji reči, da ne name-rava nič več govoriti kot demokrat?

Sweeney je rekel Rev. Coughlinu: "Jaz stojim z vami z Narodno unijo za socialno pravico." On ni rekel: "Stojim z Lemkejem in njegovo Union stranko."

Torej, kje stoji? Ali z Lemkejem in njegovo stranko?

Umrli Antonia Seršen

Poročali smo že, da je umrla Mrs. Antonia Seršen, rojena Tratar. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 8:30 iz A. Grdina in sinovi pogrebnega zavoda v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. Na pogreb je dopeljal iz New Yorka družina Frank Felician; Mrs. Felician je namreč sestra pok. Mr. Seršen. Poleg Mrs. Felician zapušta brata Antona Tratar, v stari domovini pa enega brata in tri sestre. Bolna je bila pet let. Ob smrti je bila stara 61 let. Soproj ji je umrl leta 1934. 16 let so imeli hotel na 152. cesti v bližini Holmes Ave. Leta 1930 so ga prodali radi bolezni v družini. Mrs. Seršen je bila rojena v Mokronogu na Dolenjskem in je prišla v Ameriko v letu 1902. Z možem sta imela tudi salun v Newburgu na 81. cesti. Ranjka je bila članica društva sv. Lovrenca KSKJ in društva Zvon. Naj bo ranjki ohranjen blag spomin, preostalih sorodnikom pa izrekamo naše sožalje.

Dve važni seji

Nocoj, v ponedeljek, se vrši direktorska seja Slovenske zadružne zveze, in sicer ob 7:30 zvečer, jutri, v torek, pa seja ženskega odseka Slovenske zadružne zveze v uradu tajnika.

* 78-letni Joseph West iz Cincinnatija je v spanju hodil in padel skozi okno drugega nadstropja.

Seja Slavčkov

Redna mesečna seja Slavčkov se vrši v torek ob osmih zvečer v navadnih prostorih. Podani bodo šestmesečni računi.

Davey s Townsdom

V nedeljo je imel governor Davey z dr. Townsdom daljši privatni razgovor. Razgovor ni ma političnega pomena.

Zaključek dr. Townsdenove konvencije v Clevelandu

Cleveland, O. — Townsdenova konvencija je bila končana v soboto. Ob koncu konvencije je dr. Townsend pokazal skrb, ko je izrazil svojim pristašem in delegatom bojazen, da utegne kdo, ki ima močno osebnost, zrušiti njegov pokret za starostno penzijo. Rekel je tudi, da če bi bil ta pokret uničen, da bi bili delegatje za to odgovorni.

Sedem demokratskih delegatov je izjavilo, da bodo sicer delovali za Townsdenov pokret starostne penzije, toda izven pokreta bodo podpirali in delovali za zopetno izvolitev predsednika Roosevelta.

Gomer Smith, demokrat iz Oklahome, ki se je tako ognjevit potegnil za predsednika Roosevelta, je izjavil, da je bil dr. Townsend zapeljan po dveh ljudeh, in sicer po nekem radio pridigarju in po Rev. Smithu.

Ko je govoril kongresnik Lemke, ni dobil one ovacije, kot bi jo bilo pričakovati, če bi bili dr. Townsdenovi pristaši pripravljeni voliti zanj kot za kandidata nove unije stranke. Na konvenciji je govoril tudi Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke, katerega pa so navzoči izvižgavali. Thomas je povedal delegaciji bridko resnico, da je Townsdenova starostna pokojnina ekonomsko nemogoča, zato so ga izvižgali.

RELIFNA PREDLOGA ZOPET V SENATU

Columbus, O. — Tu je bil imenovan nov konferenčni odbor, ki bo skušal izravnavati difference med dvema fakcijama legislature, da se zedinita glede stalne relifne predloge, ki je bila pretkli teden zavrnjena od poslanske zbornice.

Ko je bil imenovan novi konferenčni odbor, je bila vložena rova relifna predloga. — Da odpomore relifni krizi, ki je sedaj nastopila, je governor Davey obljubil, da bo vprašal v pondeljek (danes) State Emergency Board za posojilo \$55.000, s katerim denarjem se bo plačalo v Cuyahoga okraju za nedeljo in pondeljek živila onih, ki so na relifu. Emergency Board je že posodil Cuyahoga okraju v to svrhu \$100.000.

Poslanska zbornica se bo zopet sestala danes zvečer, to pa le v slučaju, če bo konferenčni odbor dosegel od tega časa kak zadovoljiv sporazum. — Kakor smo že pojasnili v listu, so prvo tozadevno predlogo porazili poslanci s podoželja, ki hočejo imeti za svoje farmske okraje prav tako relif kakor mesta, pa če istega potrebujejo ali ne.

Seja unije za soc. pravico

Slovenski oddelek unije za socialno pravico št. 105, ima danes večer sejo na vrtu Mr. in Mrs. Unetich, 16412 Arcade ave. Začetek ob 7:30 zvečer. Enake seje se bodo vršile vsak pondeljek večer na istem prostoru do konvencije. Članstvo naj pride, da dobi svoje članske karte. Za okrepčila bo preskrbljeno.

Vstopnice za razstavo

Pri članih Progressivne trgovske zveze se dobe vstopnice za jezersko razstavo po 50c, ki drugače stanejo 75c. Okoristite se z njimi.

Anglija se ne bo poslej več zanašala na druge

London. — Novi mornariški minister Anglije, Sir Samuel Hoare, je imel pred Royal Empire Society govor, o katerem je brez ovinkov govoril o položaju angleške mornarice. Med drugim je dejal:

"Kadar bodo angleška vojska, angleška avijatika in angleška mornarica dovolj močna in nas dogodki še niso prehiteli, potem se ne bo treba bati nove svetovne vojne. Nobena država ne želi, da bi prišlo do eksplozije, a vsi vemo, da je treba le male iskrice, pa bo izbruhnil uničevalni požar. Da pa do tega nikoli ne pride, je potrebno, da so velesile, med njimi tudi Anglija, tako močne, da uveljavijo z vso energijo svoje interese miru."

"Anglija je zdaj odločena, da si zgradi tako brodogrje na morju in v zraku, da bo spet postala največja in tudi najmočnejša velesila, ki bo v službi svetovnekega miru. Anglija mora s svojim brodogrjem zopet zavladati nad svetom. Odkar je njena nadvlada nehala, je izginil ves strah in vojne nevarnosti se množijo. Če bi recimo, Anglija imela še enkrat tako močno brodogrje v Sredozemskem morju kot ga je imela, sem prepričan, da bi abesinski dogodki šli popolnoma drugo pot kakor pa so dejansko šli."

"Iz abesinske vojne moremo zdaj potegniti dva jasna zaključka: Prvič, načelo skupne varnosti in skupne obrambe miru je lepa stvar, a je brez vsakega pomena, ako ne obstojajo istočasno tudi mogočna vojaška sredstva, ki lahko mirovno voljo brezobzirno uveljavijo proti kršiteljem. V abesinskem sporu smo imeli to voljo, toda nismo imeli vojaških sredstev, da bi volji pomagali do zmage. 2. Načelo skupne varnostne obrambe je dobro, toda potrebno je, da so vsi narodi trdno odločeni, da uporabijo takoj vse svoje vojaške sile, da ukroto onega, ki hoče motiti mir. Tudi tega v abesinskem sporu ni bilo. Zato bomo poslej skrbeli, da se nam v podobnem slučaju ne bo treba več zanašati na druge, kadar bo treba braniti naš mir in tudi mir ostalega sveta."

Proslava društva sv. Jožefa

Slavnost društva sv. Jožefa se je završila v najlepšem redu. Pogled na skupine, ki so korakale v povorki, je bil nad vse pester in krassen.

Po sv. maši se je vršil v Slovenskem domu obed, po obedu pa lep družaben piknik na Pintarjevih farmah, na katerem je bilo obilo zabave. Kakor vse prireditve in proslave dopoldne, tako so se tudi piknika udeležili glavni uradniki K. S. K. Jednote.

Vile rojenice

Družini Mr. in Mrs. Frank Benedikt, 1212 E. 167th St. so 13. julija vile rojenice prinesle zato hčerko. Mati in dete sta zdrava. Dekliško ime mlade mamičice je bilo Sernel. Naše čestitke.

Na obisku

Miss Frances Mohar se nahaja na obisku pri družini Anton Stih, 836 E. 155th St. Dospela je iz Pueblo, Colo. Tukaj bo ostala nekaj tednov na počitnicah.

Jack London:

ROMAN TREH SRC

Francis je dohitel svoje prijatelje na ozki stezici, kjer so se ustavili, da si konja malo odpočijeta.

—Nikoli več ne pojdem nikamor brez polnih žepov denarja, — je vzkliknil zmagovalno in začel pripovedovati, kaj je videl iz svojega skrivališča v grmovju kraj zapuščene naselbine — Henry, celo po smrti vzamem na pot v raj vrečo denarja. Prepričan sem, da se da tudi v nebesih z dolarji marsikaj doseči. Čujte! Prepričali in grizli so se med seboj, kakor psi in mačke. Nihče ni zaupal drugemu. Od dotičnega, ki se je hotel spustiti v smrdljivi vodnjak, so zahtevali, naj obrne poprej v se žep in da prešteti ves svoj denar. Discipline je bilo mahoma konec. Za poglavarja se sploh niso zmenili. Najmanjšega in najlažjega je moral z revolverjem prisiliti, da se je spustil v vodnjak. Ko je bil v vodnjaku, se je začel neusmiljeno norčevati iz svojih tovarišev. Obljubili so mu vse mogoče, ko so ga pa izvlekli, so planili nanj in ga začeli neusmiljeno tepsti. Ko sem skočil iz grmovja in hitel za vami, so ga še vedno pretepali.

—Toda tvoja vreča je zdaj prazna, — je dejal Henry.

—Saj to je naša prva in največja skrb! — je pritrdil Francis. — Če bi imel pri sebi dovolj srebrnih dolarjev, bi lahko zadrževal te tepce do sodnega dne. Zdi se mi, da sem bil preveč radodaren. Nisem vedel, da lahko kupim te falote ceneje. In še nekaj vam moram povedati. Kar pripravite se, ta novica vas gotovo preseneti. Torres, senor Alvarez Torres, elegantni gentleman in stari prijatelj rodbine Solano, vodi skupaj s poglavarjem orožnike, ki bi nas radi ujeli in obesili. Mož je kar besnel videč, koliko časa izgubljajo orožniki z iskanjem dolarjev. Malo je manjkalo, da se ni sprl s poglavarjem zato, ker slednji ne zna krotiti svojih podložnikov. Da, senori, Torres je poslal poglavarja k vragu. Slišal sem, kako ga je ozmerjal čes, da njegovi orožniki niso vredni počenega groša.

Pet milj dalje, kjer je vodila stezica ob robu globokega jarka, je Francis pregovoril svoje sopotnike, da so nadaljevali pot, sam je pa znova zaostal. Čakal je nekaj časa, da so drugi zavili za bližnjo goščo, nato je odšel počasi za njimi in prevzel tako prostovoljno obrambo beguncev za slučaj napada od zadaj. Kmalu je opazil na gosti travi sledo-

ve konjskih kopit. Iz kotanj se je cedila temna, mastna tekočina, v kateri je izurjeno Francisovo oko takoj spoznalo neobičajno nafto. To je bil samo začetak — neke v bližini je moral biti glavni tok nafte, od katerega so se ločile te stranske struje. Kmalu je naletel na vrelec. Strmina je bila tako velika, da bi nastal slap, če bi tekla mesto nafte voda. Nafta je pa gosta in zato je tekla zelo počasi. Francis je bil utrujen in ker je bila pot čez potok goste nafte zelo naporna, si je hotel najprej odpočiti. Sedel je torej na skalo, položil kraj sebe puško in revolver ter si zvil cigareto. Vsa hip je pričakoval, da se začuje peket konjskih kopit. Torres in poglavar nista mogla biti več daleč.

* * *

Ves izmučen in onemogel je prihajal ubogi delavec na upehani kobili do istega jarka, kjer je sedel nekoliko v stran Francis, ki je slučajno odkril bogate petrolejske vrelece. Tu se je utrujena kobila zgrudila na tla. Delavec jo je brenil z nogo, da je zopet vstala, in zapodil s palico v gozd. Šepajoč je izginila v drznglah.

Toda s tem ubogi peon se ni bil rešen vseh nezdod tistega dneva dasi sam niti slutil ni, kaj ga še čaka. Tudi on je sedel na skalo, skrčil noče, prižgal cigareto in začel ogledovati potoke goste nafte. Kar je zaslišal v bližini korake je ves prestrašen je zlezel v grmovje. Pokukal je iz svojega skrivališča in zagledal dva neznanca. Približala sta se izvoru petrolejskega vreleca in spustila s pomočjo železnega kolesa zatvornico tako, da je tekla nafta zelo počasi.

—Nič več ne gre, — je spregovoril starejši. — Še en obrat in nafta raznese cevi, ameriški inženjer me je svaril, naj pazim na cevi.

Komaj sta neznanca končala svoje opravilo, ko se je pojavil odred jezdecev, med katerimi je spoznal skriti peon svojega gospodarja in njegove sosede. Najbrž so porabili to priliko, da prirede na ubežnega delavca brakedo, kakor so prirejali Angleži brakedo na lisice.

Ne, ta dva lastnika petrolejskih vrelcev nista nikogar videla. Toda plemič, ki je jahal na čelu odreda, je opazil sledove konjskih kopit in pognal konja v tisto smer. Ostali so mu sledili.

Peon je počakal, pokadil ciga-

reto in se zamislil. Ko so vsi izginili, je prilezel iz skrivališča, zavrtel kolo zatvornice, ki je zadrževala nafto, in opazil, kako je brizgnila gosta tekočina pod pritiskom podzemnih plasti visoko v zrak. Kmalu se je valila nizdol po hribu cela reka nafte. Peon seveda ni razumel, kaj to pomeni, in strašna nesreča se ni pripetila samo zato, ker je porabil pri zažiganju cigarete zadnjo vžgalico. Zaman je brskal po žepih — vžgalice ni bilo več.

Zadovoljno se je smehljaj videč, kako se razliva nafta. Spomnil se je da je v bližini stezica in ko je skočil po hribu nizdol, je naletel na Francis, ki ga je sprejel z revolverjem v roki. Peona je obšla nepopisna groza, ko je zagledal pred seboj moža, ki ga je že dvakrat izdal. Zgrudil se je pred njim na kolena in dvignil roke proseč usmiljenja. Francis ga ni poznal, ker je bil sirombak po obrazu in glavi ves krvav.

—Amigo, amigo! — je zajecel peon.

Toda Francis ni imel časa poslušati njegovih lamentacij. Zaslišal je namreč, kako se je spodaj na stezici sprožil kamen, najbrž pod človeško nogo. Tisti hip se je tudi spomnil, da stoje pred njim izmučeni ostanki istega bitja, ki mu je malo poprej pomagal z žganjem na noge.

—Hm, amigo, — je dejal Francis, — zdi se mi, da te preganjajo.

—Ubijajo me, do smrti me pretepejo, strašno so jezni, — je dejal nesrečnej. — Vi ste moj edini prijatelj, vi ste mi oče, rešite me!

—Ali znaš streljati? — je vprašal Francis.

—Predno sem se prodal v robstvo, sem bil divji lovec v Kordillerah, — je odgovoril peon.

Francis mu je dal revolver in pokazal na drevo, za katerim naj se skrije. Vel mu je streljati samo tedaj, če bo prepričan, da ne zgreši. Sam pri sebi je pa pomislil:

—Zdaj-le je golf v Tarrytownu v polnem teku. In Mrs. Bellingham sedi na verandi kluba ter obupano razmišlja, kako bi dohitela v igri svoje nasprotnike, ki so jo prehiteli za tisoč točk. Gotovo prosi usodo, da bi ji bila sreča mila. Jaz pa sem tu ... tu nad bogatim petrolejskim vrelcem.

Toda nit njegovih misli je bila kmalu pretregana, zakaj tisti hip so se pojavili na stezici orožniki s poglavarjem in Torresom. Francis je naglo ustrelil in skočil za drevo tako, da ga niso mogli opaziti. Sam ni prav vedel, je-li zadel koga ali ne. Toda poglavar in Torres nista imela niti najmanjšega namena napasti skrivitega sovražnika brez ovinkov. Zato sta se skrivala za drevesa in pomikala počasi naprej. Prav tako sta se umikala tudi Francis in peon.

Boj je trajal komaj dobro uro in v Francisovi puški je ostal samo še en naboj. Peonu je Francis pravočasno prepovedal streljati tako, da sta ostala v njegovem revolverju še dva naboja. Toda ta čas je bila Leoncio s svojimi spremljevalci že daleč in Francis je bil zadovoljen s svojim uspehom tem bolj, ker se je lahko vsak hip skril. Treba mu je bilo samo prebroditi tekočo nafto. Tako je šlo vse dobro od rok in vse bi bilo v redu, če bi se ne bil pojavil na hribu drugi odred, ki se je skrival za drevesa, in neprestano streljal. To je bil plemič s svojimi sosedi, ki so mu prihiteli na pomoč, da bi ujeli ubežnega delavca. Francis seveda ni vedel, kdo so ti nepričakovani sovražniki. Misli je, da preganja tudi ta odred njega in njegove prijatelje. O tem so pričale tudi svinčenko, ki so neprestano švigale mimo njega in njegove glave. Peon se je priplazil k njemu in pokazal, da sta v revolverju samo še dva naboja. Vrnil mu je revolver in ga prosil, naj mu da namesto nje-

ga škatljo vžgalic. Nato mu je peon namignil, naj se požuri na ono stran struge, po kateri je tekla nafta. Francis je slutil, kaj namerava peon. Zato je poslal sovražnikom v slovo še zadnjo svinčenko in vrgel prazno puško v jarek.

Peon je počel in potegnil iz žepa vžgalice. Kakor bi trenil, se je spremenila nafta v ognjeno reko. Še hip in iz bazena se je dvignil dobrih sto čevljev visok stebel gorečega plina. In vsi ti ognjeni potoki so drvelj tja doli, kjer sta se pripravljala Torres in poglavar z orožniki na odločilni napad.

V strašni vročini sta se splazila Francis in peon na drugo stran jarka in ko je bilo ognjeno morje srečno prekoračeno, sta se požurila in izginila v goščavo.

X.

Jarek se je kmalu izpremenil v ognjeno morje in Torres je moral z orožniki nazaj na hrib, odkoder je prišel. Kmalu je pripisoval za njim tudi poglavar. Tudi plemič se je moral s svojimi sosedi umakniti in skriti v džuglo.

Peon se je neprestano oziral. Naposled je veselo vzkliknil in pokazal Francisu nov oblak črne dima, ki se je valil iz džungle blizu prvega petrolejskega vreleca.

—Evo, še en vrelce se je vnel, — je vzkliknil in pokazal svoje bele zobe. — Teh vrelcev je mnogo in vsi se vnamejo. Tako bo moj gospodar in vsa njegova svojata kaznovana za muke, ki sem jih moral pretrpeti. V bližini je še celo jezero nafte, veliko kakor morje, kakor vsa Juchitanska ožina.

Pri teh besedah se je Francis spomnil petrolejskega jezera, o katerem mu je pravil španski plemič, — jezera, v katerem je bilo najmanj pet milijonov sodčkov nafte. To jezero je ležalo v naravni kotlini in je bilo zavarovano samo s peščinim nasipom. Pokrito pa sploh ni bilo.

—Koliko si vreden? — je vprašal naenkrat peona.

Toda peon ga ni razumel.

—Koliko je vredno vse, kar imaš na sebi in pri sebi?

—Pol dolarja. . . Ne, polovico te polovice, — je dejal peon ter pogledal zadnje ostanke svojih cunj.

—Kaj pa imaš še poleg tega? Nesrečno bitje je zmajalo z glavo, zavedajoč se svojega siromaštva, in odgovorilo:

—Vse moje premoženje je dolg. Dolžan sem 250 pezov. Ta dolg me veže za vse življenje. To je moje prokletstvo, ki me bo težilo do smrti. Zato sem postal plemičev suženj.

Francis se je nehote nasmehnil.

—Vreden si torej minus 250 pezov. Saj to niti številka ni, to je čisto imaginarno število, ki eksistira samo v matematični domišljiji. In vendar si uničil ogromne količine nafte, vredne več milijonov dolarjev. Če pomislim, da veljaš minus 250 pezov, moram pač priznati, da si še pošteno razkoračil.

Toda peonu so bili vsi ti računski španski vas.

—Človek sem, — je vzkliknil in dvignil okrvavljeno glavo. — Da, možki sem in sicer iz plemena Maya.

—Ti si Indijanec? Iz plemena Maya si, praviš, — se je zasmehal Francis.

—Samo na pol sem Maya, — je odgovoril zamišljeno. — Moj oče je čistokrvni Maya. Ker pa z ženskami tega plemena v Kordillerah ni bil zadovoljen, se je zaljubil v žensko iz nižav in tako sem zagledal luč sveta. Potem je moja mati pobegnila z nekim črncom iz Barbados, oče pa se je vrnil zopet v Kordillere. Kakor moj oče, tako sem imel tudi jaz smolo, da sem se zaljubil v žensko iz nižav. Šlo ji je samo za denar in ker sem bil srastno zaljubljen, sem se prodal za 200 pe-

zov. Ko je imela denar v rokah, je kratkoma izginita. Tako nisem imel niti žene, niti denarja. Ze pet let sem plantažni delavec. Pet let me gonijo na delo kakor živinče, pet let me pretepejo in mučijo, a pomislite: čez pet let sem dolžan že 250 pezov, dasi sem se prodal samo za 200.

* * *

Dočim sta prodirala Francis in nesrečni potomci plemena Maya vedno dalje v Kordillere, da dohitita svoje sopotnike, in dočim so goreli daleč za njimi bogati Juchitanski petrolejski vrelci, je pripravljala usodna dogodka. Ti dogodki so priveli skupaj preganjane in preganjance — Francis, Henryja, Leoncio in njene domače, peona, plemičev odred, poglavarja in njegove orožnike, kakor tudi Alvarez Torres, ki je hrepenel po obljudeni Reganovi nagradi, še bolj pa po Leonciu.

V eni izmed številnih kordillerskih skalnatih votlin sta sedela možki in ženska. Lepa in mlada ženska je bila mestiza ali ženska z mešano krvjo. V votlini je brlela petrolejska svetilka in mladenka je čitala debelo knjigo, vezano v telečjo kožo — španski prevod Blackstona. Oba sta bila bosa. Na sebi sta imela raševinaste plašče s kapucami. Kapuca pre-

krasne mladenke je bila pomaknjena na tilnik tako, da so se videli njeni bujni črni lasje, stavec pa je bil pokrit kakor menih. Njegov dostojanstveni obraz, na katerem so se poznali sledovi asketizma, je bil izrazito španskega tipa. Najbrž je imel tak obraz tudi Don Quijote. In vendar je bila med njima razlika. Starčev oči je pokrivala večna tema — mož je bil namreč slep.

Sedel je v pozni Rodinovoga "Misleca," poslušal je in razmišljal, dočim mu je prelestna mestiza čitala. Toda stavec ni bil sanjav, niti junak, ki napada z mečem mline na veter, kakor Don Quijote. Bil je sicer slep in zunanji svet je bil zanj mrtev, vendar pa so govorile poteze na njegovem koščenem obrazu, da je izredno energičen. Njegova duša nikakor ni bila slepa, zakaj prodirala je v najskrivnejše globine sveta ter videla tam skrite grehe in zločine, plemenitost in dobra dela.

Dvignil je roko v znak, naj mladenka utihne in izgovoril misli, ki so mu rojile po glavi med čitanjem.

Moški mora vsak dan napredovati v svoji izobrazbi — je dejal tiho, kakor da govori sam zase. — V bistvu so bili zakoni vedno dobri. Toda praktično izvrševanje zakonov je spelja-

lo človeštvo na kriva pota. Ljudje so pozabili, kakšen je končni cilj zakona. Toda zakon je zakon, pa naj bo dober ali slab. Samo naše praktično pravosodje hodi kriva poti.

(Dalje prihodnjič)

ZDRAVO, IZVRSTNO

DOMAČE VINO

po zmernih cenah dobite vsak čas pri

JERNEJ KNAUS

1052 E. 62nd ST.

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;

POŠILJA denar v staro domovino točno, po dnevnih cenah;

OPRAVLJA notarske posle.

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke